



### میلی حماس را تروریستی خواند

دفتر ریاست جمهوری آرژانتین با انتشار بیانیه‌ای حماس را به عنوان سازمان تروریستی معرفی کرد. در این بیانیه آمده است: «گروه حماس توسط دولت آرژانتین به‌عنوان سازمان بین‌المللی تروریستی اعلام شده است». رئیس‌جمهور این کشور همچنین دستور داد که اموال و دارایی‌های این گروه فلسطینی مسدود شود. این اولین باری نیست که خاورمیله، رئیس‌جمهور آرژانتین علاقه خود را به رژیم صهیونیستی نشان می‌دهد. وی که در احزاب راست افراطی آرژانتین عضویت دارد، چندین بار از بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی حمایت کرده است. میلی در اولین سفر خود بعد از آغاز دوره ریاست جمهوری به فلسطین اشغالی سفر کرد. وی با وجود اینکه مسیحی است، در این سفر به اماکن مقدس یهودیان مراجعه و در آنجا به گریه افتاد. وی در این سفر با انتقال سفارت آرژانتین به قدس اشغالی نیز موافقت کرد.



### صلح عادلانه در سوریه امکان پذیر است

رئیس‌جمهور ترکیه می‌گوید که فرایند ازسرگیری روابط با سوریه تا این لحظه مثبت بوده و آنکارا امیدوار است به‌زودی گام‌های ملموسی در این زمینه بردارد. «ارجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهور ترکیه این سخنان را در جمع گروهی از خبرنگاران هنگام بازگشت از اجلاس سران ناتو در آمریکا بیان کرده است. براساس گزارش خبرگزاری «اناتولی»، اردوغان در این باره گفت که «هاکان فیدان» وزیر خارجه این کشور از طریق گفت‌وگو با هم‌تایان خود در حال مشخص کردن یک نقشه‌راه برای ازسرگیری روابط با سوریه است. حدود چند هفته‌ای است که تحرکات جدیدی را برای ازسرگیری روابط با سوریه آغاز کرده است. «بشار اسد» رئیس‌جمهور سوریه نیز اخیراً در دیدار با نماینده رئیس‌جمهور روسیه گفت که دمشق از ازسرگیری روابط با ترکیه به‌شرط احترام به تمامیت ارضی خود حمایت می‌کند. رئیس‌جمهور ترکیه که در هویامبا با خبرنگاران گفت‌وگو می‌کرد، افزود: «ما اعتقاد داریم که صلح عادلانه در سوریه امکان‌پذیر است. از هر فرصتی برای بیان اینکه تمامیت ارضی سوریه به نفع ما نیز هست، استفاده می‌کنیم.» اردوغان ادامه داد: «برقراری صلح عادلانه در سوریه بیشتر به نفع ترکیه است و مهم‌ترین گام در فرایند برقراری صلح آغاز مرحله‌ای جدید با سوریه است.»



### هیچ برتری میان کشورها وجود ندارد

سخنگوی وزارت امور خارجه چین با بیان اینکه در این دنیا هیچ برتری میان کشورها وجود ندارد، افزود: «کشورهای بزرگ نباید در قبال کشورهای ضعیف‌تر قلداری کنند.» «لیسن جیان»، سخنگوی وزارت امور خارجه چین در واکنش به اظهارات «مایکل جانسون» رئیس‌مجلس آمریکا، گفت: «ایکن حق دارد با همه کشورها همکاری‌های اقتصادی و تجاری عادی داشته باشد و چین با تحریم‌های یک‌جانبه که فاقد مبنای حقوق بین‌الملل است و شورای امنیت هم آن را مجاز نمی‌داند، قطعاً مخالف است.» جانسون به تازگی در یک نشست در اندیشکده «هادسون»، چین را بزرگترین تهدید برای آمریکا خواند و تأکید کرد: «ما باید با همه ابزارها برای مقابله با پکن استفاده کنیم.» لین جیان در همین راستا، اظهار داشت: «اظهارات واشنگتن نشان از ناهماهنگی گرفتن حقایق دارد و در مورد آنچه «تهدیدات از سویی چین» خوانده شده، افراف آمیز بوده است.» وی این اظهارات را ناشی از ذهنیت جنگ سرد و تعصب ایدئولوژیک دانست که پکن با آنها مخالف است.

سال ۲۰۲۱، ۸۲ درصد از صرب‌های بوسنی (که بیشتر در جمهوری صربسکا زندگی می‌کنند) مخالف عضویت در ناتو هستند، در حالی که ۹۰ درصد از بوسنیایی‌ها و ۹۲ درصد از کروات‌های بوسنی موافق عضویت در ناتو هستند.

ثانیاً، روسیه در درگیری اخیر دادیک با دفتر نماینده عالی (OHR) از او حمایت کرده است، روسیه از دیرباز معتقد است که دفتر نماینده عالی (OHR) مشروعیت خود را از دست داده و باید منحل شود؛ نظری که با دیدگاه دادیک همخوانی دارد. مسکو با اختیاراتی که به فرستاده بین‌المللی اجازه می‌دهد قوانین اضطراری تصویب کند و مقامات منتخب را برکنار کند، مخالف است. در آوریل ۲۰۲۲، پس از حمله تمام‌عیار، روسیه بوجه ناچیز خود را برای OHR به حالت تعلیق درآورد و از شورای اجرایی صلح (PIC) نیز خارج شد. در گذشته، دیپلمات‌های روس همیشه بر تمامیت ارضی بوسنی و هرزگوین و توافق دیتون تأکید داشتند، اما اکنون این نکته تقریباً کنار گذاشته شده است.

سومین فایده این است که دادیک امیدوار بود روسیه بتواند حمایت مالی برای جمهوری صربسکا فراهم کند. تحلیلگران و جامعه مدنی در بانیا لوکا بر این باورند که دیدارهای مکرر این رهبر صرب با پوتین عمدتاً درباره این موضوع بوده است. با این حال، هنوز از مسکو پولی نرسیده است. برای مقایسه، جمهوری صربسکا پس از بازدید خصوصی ویکتور اوربان در سال ۲۰۲۱، ۱۴۰ میلیون یورو از مجارستان دریافت کرد. در آوریل ۲۰۲۴، رهبر مجارستان در بازدید رسمی از بانیا لوکا، متعهد به اعطای یک وام ۱۰۰ میلیون یورویی دیگر به دولت جمهوری صربسکا شد. مهم‌تر از همه، اوربان از توان خود در اتحادیه اروپا استفاده کرده و مانع از اعمال تحریم‌های مشابه با تحریم‌های ایالات متحده و بریتانیا علیه دادیک و همکارانش توسط اتحادیه اروپا شده است. موضع مجارستان همچنین به سایر اعضای اتحادیه اروپا - اتریش، کرواسی، و اسلوانی - این فرصت را داده است که به جای استفاده از تحریم‌های مالی، گزینه تعامل را تبلیغ کنند.

### اقتصاد

نفوذ روسیه در اقتصاد بوسنی نسبتاً محدود است، اما بازیگران روسی با نخبگان محلی ارتباط برقرار کرده‌اند. طبق برآورد سال ۲۰۲۲، روسیه تنها ۴ درصد از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) ورودی به بوسنی و هرزگوین را به خود اختصاص داده است. در جمهوری صربسکا (RS)، به طور متناقضی، این سهم حتی کمتر است: ۱/۵ درصد.

تنها ۲ درصد از کل واردات بوسنی و هرزگوین از روسیه می‌آید، به دلیل اینکه مصرف سالانه گاز طبیعی کمتر از ۰/۵ میلیارد مترمکعب است.

### نتیجه‌گیری

بوسنی در حوزه نفوذ غرب قرار دارد، اما روسیه توانسته جایگاه خاصی در سیاست‌های این کشور پیدا کند. بدون ارائه تعهدی مهم و تخصیص منابع قابل توجه، مسکو از ارتباطات خود با رهبری صرب‌های بوسنی و به میزان کمتری با کروات‌های بوسنی بهره‌برداری می‌کند تا نفوذ خود را حفظ کرده و گسترش دهد. ضعف دولت و تقسیمات نه‌چندان مناسب در بوسنی و هرزگوین باعث شده تا تلاش‌های اتحادیه اروپا و ایالات متحده برای ساخت نهادهای کارآمد و ادغام بوسنی در نهادهای غربی ناکام باقی بماند. این وضعیت، زمینه مساعدی برای دخالت‌های خارجی فراهم می‌کند و نه‌تنها روسیه، بلکه بازیگران دیگری هم از آن بهره می‌گیرند. هدف اصلی مسکو حفظ وضعیت موجود و اطمینان از باقی ماندن بوسنی در بالاتلفی است. برای دستیابی به این هدف، نیاز به انجام کار زیادی به جز تشدید تنش‌های موجود وجود ندارد. اگرچه روسیه در ارائه کمک‌های مالی به جمهوری صربسکا متخلفان برای کنار زدن دادیک در انتخابات عمومی ۲۰۲۲ موفقیت‌آمیز نبود. اگر چه حمایت خارجی به‌ویژه از سوی روسیه تنها عامل بقای دادیک نیست، اما اهمیت زیادی دارد. این موضوع به دادیک اجازه می‌دهد خود را به‌عنوان یک رهبر با نفوذ جهانی نشان دهد و به رای‌دهندگان وعده مزایای اقتصادی همکاری با روسیه، مانند گاز ارزان را بدهد.

دادیک به‌طور آشکار به مسکو نزدیک می‌شود و این نزدیکی به روسیه در میان افکار عمومی به‌ویژه شهروندان صرب بوسنی و هرزگوین تأثیرگذار است. به‌طور کلی، صرب‌های بوسنی، روسیه را که عمدتاً یک کشور اسلاوی ارتدوکس است، به‌عنوان یک حامی بین‌المللی مهم می‌شناسند. طبق نظرسنجی مؤسسه IRI، در سال ۲۰۲۴، ۹۴ درصد از صرب‌های بوسنی نظر مثبتی نسبت به روسیه دارند، در حالی که تنها ۱۳ درصد از بوسنیایی‌ها و ۱۸ درصد از کروات‌های بوسنی این نظر را دارند. همین نظرسنجی نشان داد که ۶۵ درصد از صرب‌های بوسنی معتقدند با غرب یا اوکراین مسئول شروع جنگ در اوکراین هستند، در حالی که تنها ۵ درصد روسیه را مقصر می‌دانند. براساس نظرسنجی مؤسسه دموکراتیک ملی (NDI) در اندک است.

حق دارند در مورد مسائل حیاتی خود تصمیم بگیرند. اگر چه دادیک هیچ‌گاه قدم بعدی را به سوی برگزاری رأی‌گیری جدایی از بوسنی و هرزگوین برنداشت اما مسکو آشکارا از این روند حمایت می‌کند و می‌توان گفت این حمایت حتی از حمایت بلگراد نیز بیشتر بوده است.

حمایت روسیه از دادیک در میانه‌های دهه ۲۰۱۰ الگویی ایجاد کرد که همچنان ادامه دارد. دادیک با هدف کسب قدرت بیشتر از سارایوو، با غرب درگیر می‌شود، دفتر نمایندگی عالی، اتحادیه اروپا و ایالات متحده به این اقدامات واکنش تند نشان می‌دهند، روسیه از دادیک حمایت می‌کند و او در نهایت از لبه پرتگاه نجات داده می‌شود. به‌عنوان مثال، در اوایل سال ۲۰۲۲، پس از مذاکرات با الکساندر ووچویچ، رئیس‌جمهور صربستان، دادیک برنامه‌های خود را برای خروج از نهادهای دولتی بوسنی و هرزگوین به حالت تعلیق درآورد. این حرکت توسط نماینده عالی، کریستین اشیمیت، به‌عنوان «تهدیدی وجودی» توصیف شده بود. دادیک دلیل این تغییر موضع را تهاجم روسیه به اوکراین عنوان کرد و گفت که این اقدام، جدایی را دشوارتر می‌کند؛ اما با وجود این عقب‌نشینی‌های تاکتیکی، دادیک همچنان موفق به کسب قدرت بیشتر می‌شود که این به نفع روسیه است. این نکته قابل توجه است که مسکو از اقدامات دادیک حمایت می‌کند، اما زمانی که او تحت فشار غرب عقب‌نشینی می‌کند، هرگز او را مورد انتقاد قرار نمی‌دهد.

### حمایت سیاسی

حمله تمام‌عیار به اوکراین بار دیگر روابط نزدیک بین رهبری صرب‌های بوسنی و روسیه را آشکار کرد. بر خلاف رهبران کروات بوسنی، دادیک در ابتدا گفت که بوسنی و هرزگوین باید در جنگ بی‌طرف بماند. با این حال، با گذر زمان و پیشرفت جنگ، او به حمایت علنی از «عملیات ویژه نظامی» پوتین پرداخت. در بازدید از مسکو در سپتامبر ۲۰۲۲، این رهبر صرب استدلال کرد که روسیه در حال دفاع از هم‌زادان خود است و گفت: «برای سال‌ها، غرب به ناپودی جمعیت روس تبار در اوکراین واکنشی نشان نداد، روزانه قتل‌ها و بمباران‌ها در دونباس رخ می‌داد. اما همه به آن بی‌توجه بودند.» دادیک در این سفر قول داد که بوسنی و هرزگوین هرگز با تحریم‌های غرب علیه روسیه همسو نخواهد شد. در ۹ ژانویه ۲۰۲۳ (روز جمهوری صربسکا)، او بالاترین مدال ممکن را به خاطر «دغدغه میهن‌پرستانه و عشق به جمهوری صربسکا» به پوتین اهدا کرد (در سال ۲۰۲۴، همین مدال به ویکتور اوربان اهدا شد). این اقدام با انتقادات شدید اتحادیه اروپا و ایالات متحده مواجه شد. از نگاه غرب رفتار دادیک تندتر از رفتار صربستان است که به‌طور مشابه از قطع روابط سیاسی و اقتصادی با مسکو خودداری کرده اما از اقدامات تحریک‌آمیزتر در مقابل غرب اجتناب کرده است. دادیک سخت تلاش کرده تا رابطه شخصی با پوتین برقرار کند. این دو در سپتامبر ۲۰۲۲ (پیش از انتخابات بوسنی) گفت‌وگوهایی داشتند که هفتمین نشست آن‌ها از سال ۲۰۱۴ بود. این گفت‌وگوها با بازدیدهایی در مه ۲۰۲۳ و فوریه ۲۰۲۴ دنبال شد. در واقع، دادیک یکی از معدود رهبران اروپا است که مایل به دیدار با پوتین است و از انزوای نسبی روسیه توسط غرب پس از تهاجم استفاده کرده است.

این تماس‌های مکرر با رهبری روسیه سه فایده اصلی داشته است:

نخست اینکه، حمایت مسکو از دادیک در جمهوری صربسکا (RS) به او نسبت به مخالفان برتری می‌بخشد. در سال ۲۰۲۰، دراشکو استانیووکویچ، فعال و سیاستمدار ۲۷ساله، توانست شهرداری پایتخت جمهوری صربسکا را به دست آورد و ایگور رادویچیچ از حزب SNSD دادیک را شکست دهد. کمپین استانیووکویچ بر موضوعات فساد و خویشاوندگرایی تمرکز داشت، اما از ناسیونالیسم صرب‌ها نیز بهره‌برداری کرد و حمایت‌هایی از بلگراد و حتی به مقدار کمی از غرب به دست آورد. با این وجود، تلاش مخالفان برای کنار زدن دادیک در انتخابات عمومی ۲۰۲۲ موفقیت‌آمیز نبود. اگر چه حمایت خارجی به‌ویژه از سوی روسیه تنها عامل بقای دادیک نیست، اما اهمیت زیادی دارد. این موضوع به دادیک اجازه می‌دهد خود را به‌عنوان یک رهبر با نفوذ جهانی نشان دهد و به رای‌دهندگان وعده مزایای اقتصادی همکاری با روسیه، مانند گاز ارزان را بدهد.

دادیک به‌طور آشکار به مسکو نزدیک می‌شود و این نزدیکی به روسیه در میان افکار عمومی به‌ویژه شهروندان صرب بوسنی و هرزگوین تأثیرگذار است. به‌طور کلی، صرب‌های بوسنی، روسیه را که عمدتاً یک کشور اسلاوی ارتدوکس است، به‌عنوان یک حامی بین‌المللی مهم می‌شناسند. طبق نظرسنجی مؤسسه IRI، در سال ۲۰۲۴، ۹۴ درصد از صرب‌های بوسنی نظر مثبتی نسبت به روسیه دارند، در حالی که تنها ۱۳ درصد از بوسنیایی‌ها و ۱۸ درصد از کروات‌های بوسنی این نظر را دارند. همین نظرسنجی نشان داد که ۶۵ درصد از صرب‌های بوسنی معتقدند با غرب یا اوکراین مسئول شروع جنگ در اوکراین هستند، در حالی که تنها ۵ درصد روسیه را مقصر می‌دانند. براساس نظرسنجی مؤسسه دموکراتیک ملی (NDI) در



CARNEGIE ENDOWMENT FOR INTERNATIONAL PEACE

### بوسنی در حوزه نفوذ غرب قرار دارد، اما روسیه توانسته جایگاه خاصی در سیاست‌های این کشور پیدا کند.

### بدون ارائه تعهدی مهم و تخصیص منابع قابل توجه، مسکو از ارتباطات خود با رهبری صرب‌های بوسنی و به میزان کمتری با کروات‌های بوسنی بهره‌برداری می‌کند تا نفوذ خود را حفظ کرده و گسترش دهد.

### ضعف دولت و تقسیمات نه‌چندان مناسب در بوسنی و هرزگوین باعث شده تا تلاش‌های اتحادیه اروپا و ایالات متحده برای ساخت نهادهای کارآمد و ادغام بوسنی در نهادهای غربی ناکام باقی بماند

در قبال منطقه بالکان اتخاذ کرد. مقابله روسیه با استقلال کوزوو نیز در جمهوری صربسکا بازتاب یافت و حضور اقتصادی روسیه در صربستان پس از خرید شرکت نفت Naftna Industrija Srbije (NIS) توسط گازپروم در سال ۲۰۰۸ گسترش یافت.

با تشدید تنش‌ها بین روسیه و غرب در دهه ۲۰۱۰، به‌ویژه پس از الحاق کریمه، مسکو سیاستی را برای تضعیف اتحادیه اروپا و ناتو در بالکان غربی که به‌عنوان یک عرصه جدید رقابت تلقی می‌شد، آغاز کرد. کلیدی‌ترین استراتژی روسیه که هنوز هم برای مسکو کاربرد دارد، بهره‌برداری از نارضایتی‌های مربوط به فروپاشی یوگسلاوی بود. روسیه مایل به حل و فصل مسائل این منطقه نیست و به همین دلیل هم، در سال ۲۰۱۵، مسیر تصویب قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل را که به مناسبت بیستمین سالگرد نسل‌کشی سربرینتسا تهیه شده بود، مسدود کرد.

مسکو به طرق مختلف همکاری خود را با صربستان تقویت کرد؛ توافق همکاری نظامی، دیپلماسی فعال مانند سفر پوتین به بلگراد در اکتبر ۲۰۱۴ و پروژه‌های اقتصادی نظیر خط لوله گاز سلاوت استریم و بعداً ترک استریم از جمله اقداماتی بود که در این زمینه صورت گرفت. مهم‌تر از همه، در اواسط دهه ۲۰۱۰، دولت روسیه با افرادی نزدیک به آن، کمک‌های مادی زیادی را به گروه‌های ملی‌گرای تندرو در مونته‌نگرو، مقدونیه شمالی و حتی صربستان که علیه عضویت در ناتو یا —در مورد صربستان— همکاری نزدیک با ناتو و ایالات متحده فعالیت داشتند، ارائه کرد. عوامل وابسته به GRU، اطلاعات نظامی روسیه، در تلاش برای کودتای ناکام در مونته‌نگرو در آستانه انتخابات این کشور در سال ۲۰۱۶ دخیل بودند. شبکه‌ای از ملی‌گرایان صرب که با GRU همکاری داشتند، با الیگارش مذهبی-محافظه‌کار روس، کنستانتین مالوفیف، که از حامیان «بهار روسی» در دونباس اوکراین بود و همچنین گزارش شده که با رهبری جمهوری صربسکا ارتباط داشت، در ارتباط بودند.

جمهوری صربسکا (RS) جزء اساسی سیاست روسیه در سراسر «دنیای صرب‌ها» - مفهومی که از «دنیای روس‌ها» الهام گرفته شده است - در یوگسلاوی سابق بوده است. از سال ۲۰۱۱، میلوراد دادیک تهدید به برگزاری همه‌پرسی استقلال در این نهاد صرب کرد و ناظران غربی چارچوب صلح دیتون را تحت فشار قرار داد. در سپتامبر ۲۰۱۶، او یک همه‌پرسی برگزار کرد تا ۹ ژانویه —تاریخی که صرب‌های بوسنی در سال ۱۹۹۲ «دولت» خود را در بوسنی تأسیس کردند— به‌عنوان «روز جمهوری صربسکا» اعلام کند. این اقدام توسط دادگاه قانون اساسی بوسنی و هرزگوین به‌عنوان نقض قانون اساسی لغو شد، اما به‌عنوان ترمینی برای یک همه‌پرسی جدایی کامل بود.

در حالی که ایالات متحده و اتحادیه اروپا این همه‌پرسی را محکوم کردند، روسیه به‌طور کامل از آن حمایت کرد. دادیک حتی پیش از رأی‌گیری با پوتین دیدار کرده بود. پیوتر ایوانتسوف، سفیر روسیه، در آن زمان گفت: «موضع ما بسیار روشن است. ما معتقدیم مردم جمهوری صربسکا